

Císař pán ≠ Pán Bůh*Odevzdejte tedy to, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu. (L 20:25)*

1. čtení: Daniel 6:1-17

Hlavní čtení: Lukáš 20:20-26

Milí bratři, milé sestry,

nedivím se, že Pána Ježíše nespustili z očí. Zákoníci a velekněží právě slyšeli na svou adresu *podobenství o zlých vinařích*. Tedy o vůdcích, kteří škodí Božímu lidu, té Hospodinově vinici. Protiví se Božím záměrům. Jeho proroky po staletí neposlouchají. A teď chtějí toho proroka všech proroků, Pána Ježíše, sprovodit ze světa. (L 20:9-19) Zákeřně k němu vysílají své špehy. Špehové předstírají, že jsou spravedliví. Tedy že to s Ježíšem myslí dobře. Hrají na něj a na lidi, že nic nehrají. Přitom skrývají své zlé úmysly. Jejich pravým cílem je nachytat Ježíše na švestkách. Zahnat ho do kouta. Dostat ho do úzkých, aby prohlásil něco, co druhým vonět nebude. Co lidi pobouří. Aby se buď veřejně znemožnil u lidí, kteří mu tak rádi naslouchají. Anebo, což by pro ně bylo ještě lepší, aby řekl něco, za co jej budou vůdcové lidu soudit. Nejprve židovská rada, a poté Pilát se svou okupační správou. A tak se ho před lidmi zeptali:

- ***Je nám dovoleno dávat daň císaři, nebo ne?***

Ovšem, aby to Ježíš neměl až tak jednoduché, aby ho skutečně sevřeli do kleští, předtím ještě řekli:

- ***Mistře, víme, že správně mluvíš a učíš a nestraníš nikomu, nýbrž učíš cestě Boží podle pravdy.***

Tedy: *Na rozdíl od nás ostatních, kteří musíme pečlivě vážit slova, kteří musíme zasazovat své výroky do správného kontextu jako kousky puzzle do celkového obrázku, ty na to, Ježíši, nehleďš. Učíš, co se učit má. Říkáš, co se líbí Bohu. I kdyby s tím tví posluchači měli problém. A to je pravda! Vždyť před chvílí všichni slyšeli ostré podobenství o zlých vinařích. Vedení židovského národa tím pěkně naštvál. Rozpálil je do běla. Nebral si servítky. Správná řeč přece vychází z úst pravých proroků, no ne? Padni, komu padni. Takzvané „přijímání osob“, jednoduše nadřzování, to Bůh nesnáší a nedělá. (Sk 10:34; Ga 2:6) A Ježíš, jeho Syn, také ne. Ti špehové vlastně měli pravdu. Jejich záměry byly zvrácené. Přáli si Kristovu smrt. Ale jejich slova byla pravdivá. Ježíš opravdu učí a mluví správně. Přestože jeho slova někdy bodnou člověka přímo do srdce.*

A my to známe! Lidé často říkají, že četba Starého zákona je těžká. Číst Nový zákon je výrazně snazší. No, číst možná. Ale žít nikoli! Kolikrát jsme při čtení Ježíšových výroků z evangelií byli zahanbení, smutní sami ze sebe? Kolikrát jsme si zoufali, že Kristových ideálů nikdy nedosáhneme. Ano, jsme hříšníci, kteří potřebují Boží milost. Pravda pravdoucí. Ale ani tím hrot Ježíšova učení zcela neotupíme. Máme co dohánět. V mnohém selháváme. Kristovy nároky na člověka jsou vysoké. A proto nás jednou zarmoutí, podruhé rozhodí, co všechno po nás Pán Ježíš vlastně žádá. Zcela nekompromisně. A někdy nás jeho slova dokonce i naštvou. *To myslíš vážně, Pane? Opravdu podle tvého učení máme žít?*

Jen namátkou: *Kdo tě udeří do tváře, nastav mu i druhou. A bude-li ti brát košili, nech mu i kabát. Miluj své nepřátele. Modlete se za ně a žehnejte jim. Odpusť klidně 77krát, nejen 7krát. Milujte mne víc než svou vlastní rodinu. Víc než své vlastní rodiče, partnery a děti. A kdo chce jít za mnou, vezmi svůj kříž a následuj mne, i kdybys u toho měl přijít o svůj život.*

V tom se ovšem skrývá hloubka Boží lásky vůči nám, kterou nám skrze Ježíše projevuje. Kdyby nám Bůh lhal, kdyby nám říkal, že mu je ve skutečnosti jedno, jak žijeme, kdyby nám sděloval, že v našich životech je všechno v pořádku, mohli bychom jej ještě nazývat laskavým Bohem? Jen Bůh, který s námi jedná na rovinu, je Bůh laskavý. Pravdu a lásku vyžadujeme od svých rodičů, byť se nám to někdy nelíbí. Také od učitelů, od trenérů, od lékařů, někdy i od šéfů v zaměstnání. A od Boha především. Takže ano! Ježíš opravdu učil a stále učí cestám Božím podle pravdy. Na to se spoléháme. Bůh nikdy nelže. A v žádném případě nelže v tom, co nám zjevuje skrze svého Syna Ježíše. *Takže? Jak odpovíš na tuto zákeřnou otázku?*

- ***Je nám dovoleno dávat daň císaři, nebo ne?***

Bratři a sestry, Římané okupovali Judsko už zhruba 90 let. Od roku 63 př. Kr. *Daň z hlavy*, která se odváděla do Říma, nebyla nijak vysoká. Denár za člověka na rok. A jeden denár byla jedna denní mzda pracujícího člověka. Běžný Žid pracoval na Římány jen jeden den v roce. To není zase tak strašné. Proč je tedy ta otázka tak ožehavá? Protože v sobě skrývá hlubší, symbolickou rovinu. Daň z hlavy byla neustálou připomínkou, že země není svobodná. Že její obyvatelé nejsou svobodní. Ať se jim to líbí nebo ne, jsou poddanými Římské říše. Čas od času se kvůli tomu Židé bouřili. Třeba Juda Galilejský hned po sčítání obyvatelstva, když byl Ježíš ještě dítě. (Sk 5:37) Ti horlivci se nebouřili proti výši daně, ale proti Římu, který na ně daň uvalil.

Přece už Mojžíš v knize Deuteronomium varuje Izraelce, aby jim nikdy nevládl cizí, pohanský král:

- *Ustanovíš tedy nad sebou za krále jen toho, koho si vyvolí Hospodin, tvůj Bůh. Ustanovíš nad sebou krále ze svých bratrů. Nesmíš dosadit nad sebou cizince, který není tvým bratrem.* (Dt 17:15)

A Nehemjáš, o několik staletí později, s pláčem vyznává Bohu, že kvůli hříchům a vinám Božího lidu je Izrael v područí cizích mocností. Že nejsou svobodní. (Neh 9:7) A to se s Božím lidem táhlo dál. Až do dob Ježíše Krista.

Další rovina: Ten denár samotný vzbuzuje emoce. Pobuřuje. Byl na něm totiž vyobrazen císař Tiberius, syn císaře Augusta, kterého Římané uctívali jako boha. A to mnozí Židé v Ježíšově době pokládali za rouhání Hospodinu. Jako přestoupení prvního a druhého přikázání Desatera. Tedy jako modloslužbu. To se ví, že denáry nesměly přijít do chrámové pokladnice. Musely se směnit za peníz bez portréту císaře (dvojdřachmu). A teď ta třetí rovina: Víte, kdo vybíral tuto daň uvalenou Římem? Odpověď není zase tak těžká: Byl to sanhedrin, tedy židovská rada starších v čele s veleknězem. Mnozí ji vybírali rádi, protože to znamenalo mír v zemi. Pokud vybírat přestanou, císař vyšle římské legie, které si násilím zjednájí pořádek. A to se také stalo, 40 let po Ježíšově ukřižování. A následky byly katastrofální pro lid Izraele, pro zemi i pro chrám.

Docela jednoduchá otázka, že ano?

- ***Je nám dovoleno dávat daň císaři, nebo ne?***

Když řekneš, Ježíši, že máme dál odvádět daň císaři, proviníš se proti Hospodinu a jeho Zákonu. Uznáš tím nespravedlivou nadvládu pohanského vládce. A dáš najevo, že čachrování s těmi pohanskými mincemi není modloslužba. Když ale řekneš, že už daň platit nemusíme, ba dokonce nemáme a nesmíme, kritizuješ židovskou radu a vedeš lid do vzpoury proti Římanům. Vedeš ty ovečky přímo do záhuby. Ježíš ví, že ho chtějí položit na lopatky. Odpoví jim:

- ***Ukažte mi denár!***

Maličkost, ale všimněte si jí! Ježíš tu minci u sebe nemá. Ale oni ji u sebe mají. Pak pokračuje:

- ***Čí má obraz a nápis? Odpověděli: „Císařův.“²⁵ Řekl jim: „Odevzdejte tedy to, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“***

A jsme konečně u toho výroku, na který jsme nejvíc zvědaví. *Co je císařovo, patří císaři. A co je Boží, patří Bohu.* Tak především: Ježíš si nemyslí, že tento svět lze rozdělit na dvě sféry. Na nebeskou a pozemskou. Na světskou a duchovní. Na politickou a náboženskou. Ježíš nehlásá, že v našem světě jsou dvě na sobě nezávislé sféry: Stát a církev. Císař a papež. Parlament a synodní rada. Zastupitelstvo a staršovstvo. Starosta a farář. To jen někteří prohlašují, kvůli vlastnímu prospěchu. Třeba kdejaký politický režim ve světě: *Vaše víra je věcí soukromou, na veřejnost nesmí. Číst Bibli v kostele? Můžeš, proč by ne! Ale číst Bibli na ulici? Na to zapomeň. Za to tě můžeme i zavřít.* A ne v Africe nebo na Blízkém východě, ale třeba v Americe, jak se o tom nedávno přesvědčil jeden kazatel v Seattelu. Nejsou dvě sféry. Ta duchovní, kterou prožíváme v neděli, nebo večer před spaním, když se modlíme. A ta světská, které s věnujeme šest dní v týdnu. Proč? Protože nejsou dva bohové. Ale jen jeden. Jen jeden jediný Pán a Tvůrce veškerenstva, který přivedl k životu nás i ty, kteří nám vládnou. Bůh stvořil celý tento vesmír. Jemu všechno a všichni patří. Jemu se všichni budeme jednou zodpovídat, jak jsme naložili se svými životy.

A císařovi je třeba platit daně. Klidně je plaťme! Tím spíš v zemi, která má demokraticky zvolenou vládu. Ale neplaťme je jen kvůli tomu, že to po nás stát vyžaduje. Ale proto, že se v poslední řadě zodpovídáme Bohu samému. Bohu, který náš život směřuje prostřednictvím Písma, Ducha svatého, víry, různých darů, lidí kolem nás a také, ať se nám to líbí nebo nelíbí, prostřednictvím lidské vlády, která je nad námi.

Dobře. A co máme dávat Bohu? Co máme odevzdávat Hospodinu? Všechno! Protože jemu patří všechno! Náš jazyk, náš mozek, naše srdce, naše ruce i nohy. Naše myšlenky. Naše slova. Naše činy. Naše síla. Naše práce. I náš výdělek, z kterého platíme daně. *Já nemůžu říct, že bys mi něco vzal, vždyť všechno, co mám, je vlastně tvé,* zpíváme v jedné mládežnické písni. A v jiné dokonce prosíme: *Veźmi, Pane, život můj, k své je službě zasvěcuj, moje dny, můj každý dech, slávu svou vždy hlásat nech.* (473) Bohu jsme sloužili, když jsme volili toto naše staršovstvo. Bohu budeme sloužit, když budeme na podzim volit novou vládu České republiky. Bohu patříme, když zpíváme v kostele, i když si zpíváme doma pro radost. Když dáváme peníze do sbírky, i když si kupujeme rohlíky v obchodě. Když pronášíme požehnání, i když s druhými lidmi mluvíme laskavě, a přitom naprosto civilně. Když čteme Písmo, i když se díváme na zprávy v televizi. Když

pracujeme na sborové brigádě, i když chodíme do práce. V každé oblasti života jsme Boží služebníci. Každou oblast života máme Bohu předkládat a odevzdávat. Protože jsme jeho.

Slovy apoštola:

- *Všechno je vaše, ať Pavel nebo Apollos nebo Petr, ať svět nebo život nebo smrt, přítomnost nebo budoucnost, všechno je vaše, vy však jste Kristovi a Kristus je Boží. (1K 3:21-23)*

Špatné, velmi špatné pak je, když si císař pán a Pán Bůh vymění kabáty. Když si pozemský vládce, člověk z masa a kostí jako všichni ostatní smrtelníci, hraje na Pána Boha. Když vyžaduje úctu, která náleží jenom Bohu. Když žádá bezbřehou poslušnost. Ať už egyptský faraó, nebo babylónský Nebúkadnesar, nebo židovský Herodes. Mimochodem: Všichni byli Hospodinem nakonec potrestaní za to, že se vyvyšovali do nebes a hráli si na bohy na zemi. A takových mocipánů bychom v dějinách našli... První křesťané nebyli pronásledováni římskými úřady proto, že odmítali platit daně. Ale proto, že odmítali vzdávat božskou úctu římskému císaři. Nemohli! Jejich Císař Pán byl v nebesích, Ježíš Kristus, drahý Spasitel. A proto se ani veřejně, ani soukromě římskému císaři neklaněli. Pamatujete? Je jen jedna sféra, a to ta Boží! Kdo si na zemi hraje na boha, ten nedopadne dobře. A křesťan by jej neměl nekriticky a ve všem poslouchat. Císař pán holt není Pán Bůh.

Ale platí to i naopak. Pán Bůh není císař. Co tím myslím? V dějinách církve se často stávalo, že lidé přisuzovali pravému Bohu vlastnosti, které viděli na těch lidech, kteří jim vládli. A to je také modloslužba! Bůh totiž není císař. Není mu podobný. Ruské přísloví: *Car daleko, Hospodin vysoko*, platí jen z poloviny. Protože Bůh nám není tak vzdálený jako císař. Bůh se o každého z nás zajímá! Já znám z televize našeho pana prezidenta Petra Pavla. Na ulici bych ho neomylně poznal. Ale on mě nezná. Ani osobně, ani z televize. Bůh mě však zná mnohem lépe, než mě znají mí důvěrní přátelé. Dokonce ještě lépe, než já znám sebe sama. Císař napřahuje ruku a říká: *Dej! Zaplat' daň*. Pokládá se za dobrodince. A přitom si bere, co mu nepatří. Bůh nás však každého dne obdařuje milostí za milostí. Rozmanitými pozemskými i duchovními dary. Sytí nás. Posiluje nás svým svatým Duchem. Miluje nás zcela osobně. Těm, kteří nám vládou, jsou naše osobní výhry a prohry do jisté míry ukradené. Vidí nás jako celek. Jako masu. Ale Bůh nás vidí jako osoby, jako osobnosti, jako jednotlivce. Vnímá naše obavy, cítí náš neklid, soucítí s námi v našem smutku. A raduje se z nás, když prospíváme duchovně i tělesně. A nakonec: Bůh nás zahraňuje. Z hříchu a ze smrti. Dává nám v Kristu život věčný, což nám žádný vládce nabídnout nemůže. Jen uvažte: Který mocipán by kvůli nám dal svého vlastního syna? A vidíte, Bůh to učinil! Jak píše Pavel:

- ³¹ *Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?* ³² *On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?* (Ř 8:31-32)

Amen.